

EVROPSKÁ UNIE
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
INVESTICE DO VAŠÍ BUDOUCNOSTI

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

CLLD

MAS KRKONOŠE

B. SWOT ANALÝZA

Zpracovatel: SPF Group, s.r.o., Bozděchova 99/6, 400 01 Ústí nad Labem

Datum zpracování: květen 2014

1 SWOT ANALÝZA

Analýza SWOT vychází z již zpracované Integrované strategie rozvoje regionu Krkonoše. Úvodním krokem při zpracování SWOT byla definice tematických okruhů. Na základě informací z předchozích analytických výstupů bylo definováno 6 okruhů, které představují relativně ucelená témata:

- poloha, image a správa regionu (zahrnující faktory vyplývající z geografické polohy a image regionu, místní a regionální správu, zapojení obyvatel do komunitního života a spolupráci mezi aktéry v regionu vč. aktérů ochrany přírody a krajiny),
- infrastruktura a občanská vybavenost (zahrnující vše, co se týká infrastruktury a vybavenosti pro dopravu, vzdělávání, sociální služby, zdravotnictví, sport, kulturu a bydlení a technické infrastruktury),
- ekonomika a lidské zdroje (zahrnující „výkonnostní“ faktory regionu, tedy předpoklady pro ekonomický rozvoj, podnikání a inovace, včetně vzdělávání a trhu práce),
- obyvatelstvo a sociální soudržnost (zahrnující „měkké“ aspekty rozvoje regionu, tedy skladbu a identitu obyvatelstva),
- životní prostředí (zahrnující jednotlivé složky životního prostředí, krajinu a přírodní potenciál, a to i v širším smyslu „kvality prostředí pro život obyvatel a návštěvníků“ a urbanistického rázu sídel),
- cestovní ruch (zahrnující průřezově rozvojové aspekty ovlivňující cestovní ruch jako jedno z významných odvětví specifických pro Krkonoše).

Rozdělení faktorů podle těchto témat samozřejmě není „ostré“, jednotlivé faktory mohou mít relevanci vůči dvěma nebo několika tematickým okruhům. Jde o orientační rozdělení, které má množství identifikovaných faktorů učinit přehlednějším.

Jednotlivé problémové okruhy byly podrobeny analýze SWOT. Byl zpracován přehled jednotlivých faktorů pro každý problémový okruh. Smyslem dílčích SWOT je identifikace hlavních rozvojových faktorů působících na rozvoj kraje v každém tematickém okruhu.

Zároveň byla v souladu s metodikou zpracování CLLD vyhotovena také souhrnná SWOT analýza, která představuje souhrn hlavních rozvojových faktorů pro zájmové území, které jsou zároveň obsaženy v dílčích SWOT.

Výsledky analýzy SWOT jsou uvedeny v následujících podkapitolách.

1.1.1 SOUHRNNÁ SWOT ANALÝZA

Silné stránky

- „Makropoloha“ v rámci relativně hustě zalidněného území střední Evropy s řadou center (Praha, Vratislav, Drážďany, částečně i Berlín, v Česku také Liberec, Hradec Králové)
- Výrazný a převážně pozitivní mediální obraz regionu
- Existence jasných a odborně kvalitních nositelů, iniciátorů a moderátorů regionální spolupráce (MAS Krkonoše, Krkonoše SMO, svazky obcí, Správa KRNAP, města Vrchlabí a Hostinné)

- Obecně dobrá občanská vybavenost sídel (mateřské a základní školy, zdravotnická zařízení, zařízení pro kulturu a sport místních obyvatel)
- Existence několika regionálních odvětví významných v celostátním měřítku (elektrotechnický, strojírenský a automobilový průmysl, cestovní ruch) majících na poměry příhraničního regionu vysoký inovační potenciál a přidanou hodnotu
- Pestrost ekonomických aktivit z hlediska velikosti i zaměření ekonomických subjektů
- Relativně rozvinuté drobné podnikání
- Značný přírodní potenciál území (mj. vodní toky a další obnovitelné zdroje energie, rozsáhlé lesní plochy)
- Přítomnost atraktivní, na většině území zachovalé přírody, s dostatkem unikátních přírodních zajímavostí, pestrost krajinných typů v zájmovém území
- Relativně zachovalé životní prostředí v sídlech
- Existence národního parku, biosférické rezervace a dalších institutů ochrany přírody a krajiny zvyšujících atraktivitu území a působících jako ochrana proti necitlivým zásahům do krajiny
- Vysoké lokalizační předpoklady pro rozvoj cestovního ruchu (přítomnost přírodních i kulturních atraktivit, nejlepší předpoklady pro lyžování v Česku)
- Dlouhodobá tradice turistiky (více než 150 let) vč. formování podmínek pro toto odvětví
- Územní dekoncentrovanost středisek cestovního ruchu s alespoň nějakým doprovodným zázemím (v rámci horské, nikoli podhorské části regionu)
- Časová dekoncentrovanost cestovního ruchu, existence dvou relativně rovnocenných sezón v roce
- Blízkost velkého německého a polského trhu (v případě německého i značná kupní síla)

Slabé stránky

- Periferní „mikropoloha“ na okraji Královéhradeckého kraje i Česka
- Velká rozloha obcí a nepřístupný terén komplikující a prodražující správu, údržbu a rozvoj území bez adekvátní finanční kompenzace
- Relativně neprostupné hory jako bariéra ekonomické i kulturní spolupráce
- Dopravní odlehlost regionu (stranou od páteřních národních a mezinárodních dopravních tahů) pro vyjížděku obyvatel za službami a zaměstnáním mimo region i pro příjezd návštěvníků
- Chybějící obchvaty sídel a řada závad v silniční síti (zejména na I/14) a zejména pro nákladní dopravu (dáno také členitým reliéfem)
- Velká, nárazová zátěž infrastruktury návštěvníky (parkovací kapacity, silniční síť, technická infrastruktura)
- Slabý význam železnic v dopravní obslužnosti i turistické dopravě, reálné vyřazení železnic ze systému regionální dopravy
- Existence konfliktních míst cyklistické a silniční dopravy
- Absence sítě technické infrastruktury, zejména pak splaškové kanalizace s ČOV a vodovodů v menších sídlech a okrajových částech jinak optimálně vybavených obcí
- Vysoká nákladnost pokrytí území službami a infrastrukturou vzhledem k nízké hustotě zalidnění, charakteru sídel a reliéfu
- Relativně velká závislost regionální ekonomiky na několika málo odvětvích (automobilový průmysl a cestovní ruch)
- Zhoršená ekonomická situace a situace na trhu práce na Žacléřsku spojená s důsledky strukturálních změn ekonomiky a zejména ukončení těžby černého uhlí
- Velké mezisezónní výkyvy nabídky na trhu práce v souvislosti se sezónními vlivy, zejména ve střediscích ČR
- Omezený inovační potenciál místní ekonomiky v důsledku charakteru území, absence vysokých škol a nedostatku vysoce (a technicky) kvalifikované pracovní síly
- Slabá spolupráce středních škol a učilišť s podniky, nesoulad nabídky studijních oborů s nabídkou na trhu práce

- Existence některých environmentálních rizik ovlivňující jak život v obcích, tak kvalitu přírodního prostředí (mj. doprava, lokální povodně)
- Zátěž životního prostředí v turisticky exponovaných lokalitách v důsledku masového cestovního ruchu
- Proměna prostředí a rázu některých obcí (platí zvláště pro střediska cestovního ruchu) v posledních 15 letech
- Rozpočtové určení daní, neodpovídající požadavkům/nákladům obcí na zajištění kvality ŽP (odpady, odpadní vody) v oblasti s vyššími nároky na ochranu ŽP a skutečným výnosům v území mj. z cestovního ruchu
- Pokles návštěvnosti regionu v posledních letech, zejména ze strany zahraničních návštěvníků
- Ztráta atraktivity regionu pro velkou část někdejších pravidelných domácích návštěvníků (vlivem nárůstu domácí i zahraniční konkurence)
- Nízká kvalita služeb v cestovním ruchu v poměru k cenové hladině, domácí i zahraniční konkurenci
- Nedostatečná doprovodná infrastruktura a služby cestovního ruchu jako alternativa k dominantním formám cestovního ruchu
- Nízká kapacita a přeplněnost sjezdovek snižující atraktivitu regionu pro zimní návštěvníky a představující limit rozvoje cestovního ruchu
- Nekvalitní, neodůvodněný, málo cílený a stereotypní marketing hlavně směrem k domácím návštěvníkům, slabý marketingový důraz na nové trendy a formy cestovního ruchu
- Negativní důsledky cestovního ruchu v některých horských střediscích (komercializace, ztráta původní atraktivity, sezónní přelidněnost středisek, zahlcení auty) snižující jejich původní atraktivitu pro část návštěvníků

Příležitosti

- Dlouhodobý důraz kohezní politiky i dalších politik EU na rozvoj přeshraniční spolupráce
- Výrazné zlepšení dopravní polohy zejména východní části regionu v případě zprovoznění rychlostní silnice R 11 s pozitivním vlivem na dostupnost pracovních a obslužných center a konkurenceschopnost regionu
- Rekonstrukce silnic I/14 a I/16 zlepšující jejich stav, parametry a tím i dostupnost regionu a snižující negativní dopady na obytné prostředí a bezpečnost provozu v dotčených sídlech
- Koncentrace finančních zdrojů ze SF EU a z národních zdrojů mj. na oblast dopravní, technické a turistické infrastruktury
- Zlepšení dostupnosti sociálních služeb přeměnou pobytových služeb ve služby komunitního typu
- Změna rozpočtového určení daní zvýhodňující obce s velkou rozlohou a vysokým podílem přechodně žijících obyvatel, respektující místo provozovny podnikatelů při odvádění daní, příp. jiné obdobné opatření
- Spolupráce s Polskem, propojení místních trhů
- Spolupráce škol a podniků a rozvoj podniků s inovativními schopnostmi
- Trend usměrňování návštěvnosti diferencovanými nástroji (regulace, zpoplatnění vstupu do vybraných částí národního parku apod.) s dalšími vedlejšími efekty (zvýšení příjmů pro ochranu přírody)
- Úprava rozpočtového určení daní s přihlédnutím k vyšší požadavkům/nákladům obcí v blízkosti a/nebo v národním parku a k daňovým výnosům na území regionu
- Iniciativy podnikatelů směrem ke sjednocení turistické nabídky (regionální webové portály, společné celokrkonoské projekty, turistické karty apod.) vč. zapojení polské strany
- Příliv polských návštěvníků na základě dobré image českých hor v Polsku
- Návrat německých turistů (nejen lyžařů, ale těch, kteří se vrací na místa svých předků, hledají místní tradice a produkty apod.)
- Příliv turistů ze vzdálenějších zdrojových trhů (např. Ukrajina, Rusko)

- Příliv finančních prostředků ze SF EU na rozvoj cestovního ruchu v rámci přeshraniční spolupráce
- Zvýšení kvality a odborné kvalifikace ve službách prostřednictvím nárůstu podpory z ESF

Hrozby

- Zhoršení image regionu v důsledku přílišné preference místních a úzkých skupinových zájmů před potřebami regionu a výrazné změny urbanistického rázu některých sídel
- Stagnace regionální dopravní infrastruktury v důsledku prioritizace dopravních staveb v jiných regionech
- Rušení železničních tratí (zejména 043 Trutnov – Královec – Lubawka/Žacléř), nenaplnění potenciálu železniční dopravy v regionu
- Zánik služeb v malých obcích jako důsledek jejich vylidňování a stárnutí obyvatel
- Zhoršení dostupnosti zdravotnických zařízení vlivem optimalizace a úspor ve zdravotnictví
- Stárnutí obyvatel a s ním související růst nároků na vybavenost infrastrukturou pro sociální služby
- Odchod velkých firem a investorů za lepšími podmínkami (tj. hlavně levnější, případně i kvalifikovanější pracovní silou) a v důsledku toho nárůst nezaměstnanosti
- Úpadek nebo snížení konkurenceschopnosti některého z důležitých nebo tradičních odvětví regionální ekonomiky vlivem vnější situace na trhu (automobilový, dřevozpracující průmysl, cestovní ruch)
- (Další) narušení rázu středisek a necitlivé zásahy do přírody a krajiny v důsledku rozsáhlé výstavby a velkých infrastrukturních projektů (také v cestovním ruchu) vedoucí ke snížení kvality života a atraktivity území
- Tlak na těžbu břidlicového plynu
- Snižování části rozpočtu KRNAP (rozpočet MŽP) s dopady na zaměstnanost, doplňkové činnosti a možnosti ochrany přírody (údržba stezek, programy, apod.)
- Vliv klimatických změn na vývoj unikátní krkonošské přírody
- Vnímání ochrany přírody (zejména soustavy Natura 2000) jako prvku omezujícího rozvoj oblasti
- Další úbytek zahraničních návštěvníků, zejména z Německa a Nizozemska
- Pokles návštěvnosti v důsledku poklesu kupní síly obyvatel v případě dalších hospodářských výkyvů
- Nárůst kvality, dostupnosti a kapacity konkurenčních turistických center (Slovensko, Bulharsko apod.), propadání zájmového území v konkurenčním prostředí destinací cestovního ruchu
- Zhoršení image Krkonoš málo účinnou spoluprací jednotlivých subjektů cestovního ruchu a zhoršující se kvalitou a neodpovídajícími cenami poskytovaných služeb (zejména ubytovacích a stravovacích) ve vztahu ke konkurenčním destinacím
- Klimatické změny způsobující zkrácení zimní sezóny a nutnost dalších investic do technického vybavení středisek
- Další rozmach apartmánového bydlení transformující cestovní ruch do chalupaření a snižující příjmy podnikatelů z cestovního ruchu

1.1.2 POLOHA, IMAGE A SPRÁVA REGIONU

Silné stránky

- „Makropoloha“ v rámci relativně hustě zalidněného území střední Evropy s řadou center (Praha, Vratislav, Drážďany, částečně i Berlín, v Česku také Liberec, Hradec Králové)
- Stabilní sídelní struktura s malým počtem populačně nejmenších sídel
- Výrazný a převážně pozitivní mediální obraz regionu
- Relativně konstruktivní, rozumná spolupráce mezi aktéry, fungující koordinace aktivit regionálního rozvoje
- Existence formálních i neformálních diskusních platforem, vystupujících navenek jednotně
- Existence jasných a odborně kvalitních nositelů, iniciátorů a moderátorů regionální spolupráce (MAS Krkonoše, Krkonoše SMO, svazky obcí, Správa KRNP, města Vrchlabí a Hostinné)

Slabé stránky

- Periferní „mikropoloha“ na okraji Královéhradeckého kraje i Česka
- Velká rozloha obcí a nepřístupný terén komplikující a prodražující správu, údržbu a rozvoj území bez adekvátní finanční kompenzace
- Relativně neprostupné hory jako bariéra ekonomické i kulturní spolupráce
- Odlišný charakter území Krkonoš a Podkrkonoší (tj. severní, jižní a východní části zájmového území) a z toho vyplývající rozdílné priority a zájmy obcí a dalších subjektů
- Poměrně velké dlouhodobé zadlužení řady obcí a měst v území, zejména těch, které by měly být hlavními nositeli rozvojových aktivit

Příležitosti

- Dlouhodobý důraz kohezní politiky i dalších politik EU na rozvoj přeshraniční spolupráce
- Tlak na zvýšení meziobecní spolupráce z celostátní úrovně
- Výrazné zlepšení dopravní polohy východní části regionu v případě zprovoznění rychlostní silnice R 11

Hrozby

- Zhoršení image regionu v důsledku přílišné preference místních a úzkých skupinových zájmů před potřebami regionu a výrazné změny urbanistického rázu některých sídel
- Slabá absorpční kapacita regionu v příštím programovacím období, zejména v oblasti „měkkých“ aktivit financovaných z ESF (např. vzdělávací aktivity (celoživotní vzdělávání apod.), projekty zaměřené na výměnu zkušeností, know-how, inovace, atd.)
- Slabá absorpční kapacita některých měst a obcí v příštím programovacím období v důsledku vysokého dlouhodobého zadlužení

1.1.3 INFRASTRUKTURA A VYBAVENOST

Silné stránky

- Obecně dobrá občanská vybavenost sídel (mateřské a základní školy, zdravotnická zařízení, zařízení pro kulturu a sport místních obyvatel)

- Hustota a kapacita silniční (až na výjimky) a železniční sítě odpovídající průměrným dopravním intenzitám, hustotě zalidnění a turistické návštěvnosti
- Dobrá vybavenost většiny sídel technickou infrastrukturou
- Dobrá dopravní obslužnost veřejnou dopravou na hlavních trasách v rámci regionu do jeho center
- Nadstandardní vybavenost Vrchlabí vzhledem k jeho velikosti
- Hustá síť cyklistických a pěších tras a lyžařských běžeckých tratí

Slabé stránky

- Dopravní odlehlost regionu (stranou od páteřních národních a mezinárodních dopravních tahů) pro vyjížděku obyvatel za službami a zaměstnáním mimo region i pro příjezd návštěvníků
- Odlehlost a špatná (dlouhá) dopravní dostupnost velké části obcí vůči regionálním centrům a jejich službám (i v důsledku členitého reliéfu)
- Chybějící obchvaty sídel a řada závad v silniční síti (zejména na I/14) a zejména pro nákladní dopravu (dáno také členitým reliéfem)
- Špatný technický stav velké části silnic II. a III. třídy a místních komunikací
- Dlouhá zima prodražující správu a údržbu silnic a další infrastruktury a komplikující dopravu (kalamitní situace)
- Velká, nárazová zátěž infrastruktury návštěvníky (parkovací kapacity, silniční síť, technická infrastruktura)
- Slabý význam železnic v dopravní obslužnosti i turistické dopravě, reálné vyřazení železnic ze systému regionální dopravy
- Existence konfliktních míst cyklistické a silniční dopravy
- Nedobudované úseky cyklistických stezek, chybějící úseky cyklistických tras a deficity v jejich doprovodné infrastruktuře (značení, mobiliář) v exponovaných místech, zejména v podhorských oblastech
- Absence sítě technické infrastruktury, zejména pak splaškové kanalizace s ČOV a vodovodů v menších sídlech a okrajových částech jinak optimálně vybavených obcí
- Dostupnost veřejných služeb v území limitovaná charakterem osídlení, reliéfu i dopravní sítě
- Vysoká nákladnost pokrytí území službami a infrastrukturou vzhledem k nízké hustotě zalidnění, charakteru sídel a reliéfu
- Nižší úroveň základních a středních škol, učilišť

Příležitosti

- Výstavba komunikace R11 zlepšující dostupnost regionu
- Výstavba komunikace R35 částečně zlepšující dostupnost regionu
- Rekonstrukce silnic I/14 a I/16 zlepšující jejich stav, parametry a tím i dostupnost regionu a snižující negativní dopady na obytné prostředí a bezpečnost v dotčených sídlech
- Realizace některého z velkých projektů rozvoje železniční sítě
- Dílčí úprava v železniční dopravě vedoucí ke zvýšení její atraktivity pro dojížděku do zaměstnání a škol (vznik „podhorské příměstské železnice“)
- Obecný nárůst obliby cyklistické dopravy a elektromobility jako alternativy vůči „tradičním“ druhům dopravy
- Zlepšení dostupnosti sociálních služeb přeměnou pobytových služeb ve služby komunitního typu
- Koncentrace finančních zdrojů ze SF EU a z národních zdrojů mj. na oblast dopravní, technické a turistické infrastruktury
- Rozvoj sítí a kapacit technické infrastruktury v souvislosti s podporou ze SF EU (zejména vodovodů, splaškové kanalizace a ČOV)

Hrozby

- Stagnace regionální dopravní infrastruktury v důsledku prioritizace dopravních staveb v jiných regionech
- Rušení železničních tratí (zejména 043 Trutnov – Královec – Lubawka/Žacléř), nenaplnění potenciálu železniční dopravy v regionu
- Zánik služeb v malých obcích jako důsledek jejich vylidňování a stárnutí obyvatel
- Zhoršení dostupnosti zdravotnických zařízení vlivem optimalizace a úspor ve zdravotnictví
- Zhoršení dostupnosti základních zdravotnických služeb mimo centra regionu v důsledku stárnutí praktických lékařů a komplikovaného převodu jejich praxí na mladé lékaře
- Stárnutí obyvatel a s ním související růst nároků na vybavenost infrastrukturou pro sociální služby
- Dlouhodobě nejasný a nepředvídatelný systém financování sociálních služeb, převaha projektového financování řady služeb

1.1.4 EKONOMIKA A LIDSKÉ ZDROJE

Silné stránky

- Existence několika regionálních odvětví významných v celostátním měřítku (elektrotechnický, strojírenský a automobilový průmysl, cestovní ruch) majících na poměry příhraničního regionu vysoký inovační potenciál a přidanou hodnotu
- Pestrost ekonomických aktivit z hlediska velikosti i zaměření ekonomických subjektů
- Relativně rozvinuté drobné podnikání
- Západní část území je jednou z nejnákladnějších příhraničních oblastí, kde místní ekonomika prosperuje i navzdory periferní poloze
- Dostatek průmyslových zón současných i potenciálních (tj. nevyužitých pozemků a areálů v intravilánu obcí)
- Stále ještě dobrá řemeslná dovednost a kreativita lidí

Slabé stránky

- Relativně velká závislost regionální ekonomiky na několika málo odvětvích (automobilový průmysl a cestovní ruch)
- Úpadek části tradičních průmyslových odvětví
- Zhoršená ekonomická situace a situace na trhu práce na Žacléřsku spojená s důsledky strukturálních změn ekonomiky a zejména ukončení těžby černého uhlí
- Relativně nižší příjmy obcí v důsledku častého sídla podnikatelů / trvalého bydliště obyvatel jinde než v místě provozovny / skutečného bydliště
- Zvýšené nároky (náklady) na ochranu životního prostředí obcí v NP a jeho blízkosti, které nejsou kompenzovány státním rozpočtem ani specifickými dotačními tituly
- Omezený inovační potenciál místní ekonomiky v důsledku charakteru území, absence vysokých škol a nedostatku vysoce (a technicky) kvalifikované pracovní síly
- Nepochota lidí kupovat místní výrobky a služby, nefungující regionální trh
- Vysoká míra nezaměstnanosti a nedostatek pracovních příležitostí zejména ve východní části území
- Velké mezisezónní výkyvy nabídky na trhu práce v souvislosti se sezónními vlivy, zejména ve střediscích CR
- Slabá spolupráce středních škol a učilišť s podniky, nesoulad nabídky studijních oborů s nabídkou na trhu práce

- Nepružný pracovní trh (hodně nezaměstnaných, ale i hodně volných pracovních míst)
- Absence výrazných podnikatelských osobností se vztahem k regionu

Příležitosti

- Zlepšení dopravní dostupnosti pracovních center a zvýšení konkurenceschopnosti regionu v důsledku realizace významných dopravních staveb, zejména pak rychlostní silnice R11
- Legislativní změny zvýhodňující místní dodavatele a aktivizující místní trh (vč. úprav zákona o veřejných zakázkách a rozpočtového určení daní)
- Změna rozpočtového určení daní zvýhodňující obce s velkou rozlohou a vysokým podílem přechodně žijících obyvatel, respektující místo provozovny podnikatelů při odvádění daní, příp. jiné obdobné opatření
- Postupný nárůst prestiže technických oborů a optimalizace nabídky studijních oborů s nabídkou na trhu práce v regionu
- Zkvalitnění podnikatelské samosprávy mj. v rámci hospodářských komor
- Lokalizace technické vysoké či kvalitní střední školy nebo jejího detašovaného pracoviště
- Spolupráce s Polskem, propojení místních trhů
- Spolupráce škol a podniků a rozvoj podniků s inovativními schopnostmi

Hrozby

- Odchod velkých firem a investorů za lepšími podmínkami (tj. hlavně levnější, případně i kvalifikovanější pracovní silou) a v důsledku toho nárůst nezaměstnanosti
- Další recese v EU či eurozóně, příp. rozpad eurozóny či současné podoby EU, vedoucí k poklesu životní úrovně a kupní síly obyvatel i návštěvníků
- Centralizace úřadů práce vedoucí ke snížení jejich přehledu o dění na trhu práce, v jednotlivých obcích oslabení aktivní politiky zaměstnanosti
- Úpadek nebo snížení konkurenceschopnosti některého z důležitých nebo tradičních odvětví regionální ekonomiky vlivem vnější situace na trhu (automobilový, dřevozpracující průmysl, cestovní ruch)
- Parciální, krátkodobé zájmy a záměry části podnikatelů
- Limitování, resp. vyčerpání potenciálu ekonomického rozvoje v důsledku střetu zájmů (zejména ochrany přírody a rekreační, rezidenční a výrobní funkce v území)

1.1.5 OBYVATELSTVO A SOCIÁLNÍ SOUDRŽNOST

Silné stránky

- Relativně silná pospolitost a místní identita obyvatel (hlavně těch starších), možnost identifikace s regionální symbolikou a institucemi, identifikace s obcí i regionem jako celkem (navzdory přerušené kontinuitě osídlení)
- Stabilizující se struktura obyvatel (sociální, národnostní) v posledních desítkách let
- Přirozený přírůstek obyvatel v posledních letech
- Poměrně příznivá věková skladba obyvatel
- Poměrně vysoká bezpečnost z hlediska statistik kriminality (mimo návštěvníky ovlivněná zimní střediska)

Slabé stránky

- Vylidňování měst, zejména v důsledku úbytku obyvatel stěhováním

- Stárnutí populace (zejména ve městech)
- Poměrně nepříznivá vzdělanostní struktura obyvatel, zejména pak v menších obcích mimo KRNAP
- Nedostatečná soustavná, věcná občanská přeshraniční spolupráce s Polskem
- Poválečná fluktuace obyvatel v obcích s někdejší nemeckým osídlením, přerušená tradice osídlení
- Negativní důsledky cestovního ruchu v některých horských střediscích snižující jejich atraktivitu pro bydlení zejména „starousedlíků“

Příležitosti

- Spolupráce s Polskem, oboustranná hospodářská, společenská a kulturní inspirace
- Růst atraktivity venkova a oblastí s atraktivní krajinou a kvalitním prostředím pro bydlení a práci z domova
- Vtažení nově příchozích obyvatel do rozvojových aktivit a společenského dění v území
- Posilování bezpečnosti v území jako předpokladu pro pozitivní image i vysokou kvalitu života

Hrozby

- Sociální napětí mezi „starousedlíky“ a majiteli apartmánových bytů a podnikateli v turisticky exponovaných obcích
- Trend marginalizace či zániku nejmenších sídel v důsledku absence všech služeb a špatné dostupnosti
- Odliv vzdělaných a mladých lidí kvůli omezeným možnostem uplatnění a zhoršené dostupnosti služeb
- Přesun sociálně slabých a tzv. sociálně nepřizpůsobivých obyvatel do rezidenčně méně atraktivních částí regionu

1.1.6 ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Silné stránky

- Značný přírodní potenciál území (mj. vodní toky a další obnovitelné zdroje energie, rozsáhlé lesní plochy)
- Přítomnost atraktivní, na většině území zachovalé přírody, s dostatkem unikátních přírodních zajímavostí, pestrost krajinných typů v zájmovém území
- Relativně zachovalé životní prostředí v sídlech (mj. vysoký index ekologické stability na většině území)
- Existence národního parku, biosférické rezervace a dalších institutů ochrany přírody a krajiny zvyšujících atraktivitu území a působících jako ochrana proti necitlivým zásahům do krajiny

Slabé stránky

- Existence některých environmentálních rizik ovlivňující jak život v obcích, tak kvalitu přírodního prostředí (mj. doprava, lokální povodně)
- Zátěž životního prostředí v turisticky exponovaných lokalitách v důsledku masového cestovního ruchu
- Velký počet a rozloha brownfieldů a dalších ploch a objektů s nejasným využitím a ekologickými zátěžemi

- Proměna prostředí a rázu některých obcí (platí zvláště pro střediska cestovního ruchu) v posledních 15 letech
- Silné zastoupení „nešetrných“ forem cestovního ruchu a zábavy z hlediska možných konfliktů s ochranou přírody a krajiny (skialpinismus, horská cyklistika, jízda na čtyřkolkách, sněžných skútrech apod.)
- Rozpočtové určení daní, neodpovídající požadavkům/nákladům obcí na zajištění kvality ŽP (odpady, odpadní vody) v oblasti s vyššími nároky na ochranu ŽP a skutečným výnosům v území mj. z cestovního ruchu

Příležitosti

- Trend usměrňování návštěvnosti diferencovanými nástroji (regulace, zpoplatnění vstupu do vybraných částí národního parku apod.) s dalšími vedlejšími efekty (zvýšení příjmů pro ochranu přírody)
- Úprava rozpočtového určení daní s přihlédnutím k vyšší požadavkům/nákladům obcí v blízkosti a/nebo v národním parku a k daňovým výnosům na území regionu
- Zvýšení uvědomělosti a odpovědnosti obyvatel a návštěvníků vůči národnímu parku a životnímu prostředí mj. jako výsledek environmentální výchovy, vzdělávání a osvěty

Hrozby

- (Další) narušení rázu středisek a necitlivé zásahy do přírody a krajiny v důsledku rozsáhlé výstavby a velkých infrastrukturních projektů (také v cestovním ruchu) vedoucí ke snížení kvality života a atraktivity území
- Tlak na těžbu břidlicového plynu
- Snižování části rozpočtu KRNAP (rozpočet MŽP) s dopady na zaměstnanost, doplňkové činnosti a možnosti ochrany přírody (údržba stezek, programy, apod.)
- Vliv klimatických změn na vývoj unikátní krkonošské přírody
- Vnímání ochrany přírody (zejména soustavy Natura 2000) jako prvku omezujícího rozvoj oblasti

1.1.7 CESTOVNÍ RUCH

Silné stránky

- Vysoké lokalizační předpoklady pro rozvoj cestovního ruchu (přítomnost přírodních i kulturních atraktivit, nejlepší předpoklady pro lyžování v Česku)
- Dlouhodobá tradice turistiky (více než 150 let) vč. formování podmínek pro toto odvětví
- Územní dekoncentrovanost středisek cestovního ruchu s alespoň nějakým doprovodným zázemím (v rámci horské, nikoli podhorské části regionu)
- Časová dekoncentrovanost cestovního ruchu, existence dvou relativně rovnocenných sezón v roce
- Doplňkovost turistické nabídky s Polskem
- Blízkost velkého německého a polského trhu (v případě německého i značná kupní síla)
- Široká síť informačních center
- Rozvinutý systém cyklobusů a skibusů
- Rozšiřující se nabídka aktivit cestovního ruchu šetrných k přírodě
- Nastartovaná spolupráce veřejného sektoru s podnikateli
- Přetrvávající poměrně dlouhá délka pobytu návštěvníků, zejména v horských střediscích a lázních

Slabé stránky

- Pokles návštěvnosti regionu v posledních letech, zejména ze strany zahraničních návštěvníků
- Ztráta atraktivity regionu pro velkou část někdejších pravidelných domácích návštěvníků (vlivem nárůstu domácí i zahraniční konkurence)
- Nízká kvalita služeb v cestovním ruchu v poměru k cenové hladině, domácí i zahraniční konkurenci
- Pomalý růst kvality služeb v cestovním ruchu (i ve vztahu k cenové hladině), chybějící certifikace služeb
- Vysoká cenová hladina, nedostatek služeb střední kategorie zejména v největších střediscích
- Image drahé, přeplněné turistické destinace u řady zejména domácích návštěvníků
- Nedostatečná doprovodná infrastruktura a služby cestovního ruchu jako alternativa k dominantním formám cestovního ruchu
- Nízká kapacita a přeplněnost sjezdovek snižující atraktivitu regionu pro zimní návštěvníky a představující limit rozvoje cestovního ruchu
- Výrazná územní nerovnoměrnost v nabídce služeb v cestovním ruchu i v návštěvnosti (Krkonošská horská střediska × Podkrkonoší) s důsledky na přetížení hlavních středisek a podvyžití potenciálu Podkrkonoší
- Velký počet provozovatelů turistických služeb, kteří sídlí mimo region (např. v Praze) a nemají zájem o dlouhodobou prosperitu regionu
- Roztříštěnost a nekonceptnost informačních služeb a marketingových aktivit (nejen) v oblasti cestovního ruchu na úrovni státní, krajské a místní, slabá koordinace mezi podnikateli a samosprávou
- Nekvalitní, neodůvodněný, málo cílený a stereotypní marketing hlavně směrem k domácím návštěvníkům, slabý marketingový důraz na nové trendy a formy cestovního ruchu
- Negativní důsledky cestovního ruchu v některých horských střediscích (komercializace, ztráta původní atraktivity, sezónní přelidňenost středisek, zahlcení auty) snižující jejich původní atraktivitu pro část návštěvníků
- Absence analytických informací o návštěvnosti (struktura návštěvníků, jejich rozhodování o volbě destinace a požadavcích na strukturu a kvalitu služeb apod.)
- Častý rozdíl v osobě vlastníka, nájemce a konkrétního provozovatele (zaměstnance) u poskytovatelů služeb v cestovním ruchu s vlivem na kvalitu a cenovou politiku u poskytovaných služeb

Příležitosti

- Iniciativy podnikatelů směrem ke sjednocení turistické nabídky (regionální webové portály, společné celokrkonošské projekty, turistické karty apod.) vč. zapojení polské strany
- Zájem investorů rozvíjet infrastrukturu pro cestovní ruch
- Příliv polských návštěvníků na základě dobré image českých hor v Polsku
- Návrat německých turistů (nejen lyžařů, ale těch, kteří se vrací na místa svých předků, hledají místní tradice a produkty apod.)
- Růst obliby kratších i delších turistických cest v rámci Česka, částečný návrat domácích návštěvníků
- Příliv turistů ze vzdálenějších zdrojových trhů (např. Ukrajina, Rusko)
- Příliv finančních prostředků ze SF EU na rozvoj cestovního ruchu v rámci přeshraniční spolupráce
- Zvýšení kvality a odborné kvalifikace ve službách prostřednictvím nárůstu podpory z ESF
- Nárůst počtu potenciálních návštěvníků hledající menší, klidná střediska, vedoucí k dekoncentraci návštěvnosti
- Nové marketingové kampaně CzechTourismu zaměřené na zážitkovou turistiku, příběhy, místní tradice a produkty, které konvenují s turistickým potenciálem Krkonoš

Hrozby

- Další úbytek zahraničních návštěvníků, zejména z Německa a Nizozemska
- Pokles návštěvnosti v důsledku poklesu kupní síly obyvatel v případě dalších hospodářských výkyvů
- Nárůst kvality, dostupnosti a kapacity konkurenčních turistických center (Slovensko, Bulharsko apod.), propadání zájmového území v konkurenčním prostředí destinací cestovního ruchu
- Pokles atraktivity hlavních středisek cestovního ruchu v důsledku přetížení a dalšího neuváženého rozvoje rekreační a rezidenční zástavby s vlivem na krajinný a urbanistický ráz
- Zhoršení image Krkonoš málo účinnou spoluprací jednotlivých subjektů cestovního ruchu a zhoršující se kvalitou a neodpovídajícími cenami poskytovaných služeb (zejména ubytovacích a stravovacích) ve vztahu ke konkurenčním destinacím
- Klimatické změny způsobující zkrácení zimní sezóny a nutnost dalších investic do technického vybavení středisek
- Obecné snižování fyzické zdatnosti obyvatelstva a v důsledku toho zúžení okruhu potenciálních letních návštěvníků a vysokohorských turistů
- Pokračující dotační politika v oblasti podnikání v cestovním ruchu, která deformuje tržní prostředí a vytváří prostředí pro nižší transparentnost
- Realizace velkých infrastrukturních projektů koncentrujících návštěvnost a majících relativně malé dopady a dlouhou ekonomickou návratnost
- Další rozmach apartmánového bydlení transformující cestovní ruch do chalupaření a snižující příjmy podnikatelů z cestovního ruchu
- Neschválení / dlouhodobá absence specializovaného zákona o cestovním ruchu